

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना: सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

सङ्घीय संसदले यो ऐन बनाएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:(१) यस ऐनको नाम "सार्वजनिक खरिद (दोस्रो संशोधन) ऐन, २०८३" रहेको छ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २ मा संशोधन: सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ (यसपछि "मूल ऐन" भनिएको) को दफा २ को,-

(१) खण्ड (ख) को उपखण्ड (१) मा "सरकारी निकाय वा कार्यालय" पछि "वा आयोजना" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।

(२) खण्ड (ग) र (च) को सट्टा देहायका खण्ड (ग) र (च) राखिएका छन्:-

"(ग) "मालसामान" भन्नाले चल वा अचल, सजीव वा निर्जीव, भौतिक वा अभौतिक जुनसुकै किसिमको वस्तु सम्झनु पर्छ र सो शब्दले त्यस्तो वस्तु आपूर्ति गर्ने कार्यको आनुषङ्गिक सेवालार्इ समेत जनाउँछ।

(च) "अन्य सेवा" भन्नाले सवारी साधन, उपकरण वा मालसामान भाडामा लिने, ढुवानी गर्ने, मालसामान मर्मत सम्भार गर्ने, विज्ञापन गर्ने, सुरक्षा सेवा लिने, सरसफाइ सेवा लिने, हवाई टिकट लिने, पूर्वाधार व्यवस्थापन, सञ्चालन तथा मर्मत गर्ने लगायत परामर्श सेवामा नसमेटिएका अन्य गैर परामर्श सेवाहरू सम्झनु पर्छ।"

(३) खण्ड (फ) पछि देहायको खण्ड (ब) र (भ) थपिएका छन्:

"(ब) औसत बोलपत्र मूल्याङ्कन विधि" भन्नाले तोकिए बमोजिम प्राविधिक रूपमा सारभूत रूपमा प्रभावग्राही ठहरिएका बोलपत्रदाताहरूले कबोल गरेको रकमको औसत वा सोसँग सम्बन्धित आधार निर्धारण गरी, अस्वाभाविक रूपमा उच्च वा अस्वाभाविक रूपमा न्यून बोलपत्रलाई गणनाबाट हटाई, औसत रकम वा तोकिएको सीमाभित्र सबैभन्दा नजिक पर्ने बोलपत्र छनोट गर्ने मूल्याङ्कन विधि सम्झनु पर्छ।

(भ) "गुणस्तर-लागत तथा अङ्काधारित मूल्याङ्कन विधि" भन्नाले जटिल, उच्च लागत, डिजाइन-निर्माण, टर्नकी, इन्जिनियरिङ-प्रोक्युरमेन्ट-कन्स्ट्रक्सन, कार्यसम्पादनमा आधारित वा विशेष प्राविधिक क्षमता आवश्यक पर्ने खरिदमा प्राविधिक प्रस्तावको गुणस्तर र आर्थिक प्रस्तावको लागतलाई तोकिए बमोजिमको भाराङ्का आधारमा संयुक्त रूपमा मूल्याङ्कन गर्ने विधि सम्झनु पर्छ।"

(४) खण्ड (न) पछि देहायको खण्ड (न१) थपिएको छ:-

"(न१) "स्वदेशी मालसामान" भन्नाले स्वदेशी कच्चा पदार्थ प्रयोग गरी उत्पादन गरिएको वा अन्य देशबाट पैठारी गरिएको कच्चा पदार्थमा स्वदेशी श्रम, स्वदेशी कच्चा पदार्थ र सामग्रीको अंशहरूको हिस्सा कम्तीमा तीस प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भई स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन भएको मालसामान सम्झनु पर्छ।

तर विदेशबाट पैठारी गरी नेपालमा ब्रान्डिङ्ग भएका मालसामानलाई स्वदेशी मालसामान मानिने छैन।"

३. मूल ऐनमा दफा ४क. थप: मूल ऐनको दफा ४ पछि देहायको दफा ४क. थपिएको छ:-

"४क. पूर्वतयारी गर्नु पर्ने: (१) सार्वजनिक निकायले खरिदको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था नभई खरिद कारवाही सुरु गर्नु हुँदैन।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बहुवर्षीय सम्झौता बमोजिम गरिने खरिदको हकमा पहिलो वर्षको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था भई अन्य वर्षको लागि श्रोत सुनिश्चित भएपछि खरिद कारवाही शुरु गर्न सकिनेछ।

(३) सार्वजनिक निकायले निर्माण स्थलको व्यवस्था नभई, निर्माण स्थलबाट हटाउनु पर्ने रुख बिरुवा लगायतका संरचना हटाउने सुनिश्चितता नभई, मुआब्जा वा क्षतिपूर्ति वितरण गर्नु पर्नेमा सोको लागि बजेटको सुनिश्चितता नगरी तथा प्रचलित कानून बमोजिम गर्नुपर्ने वातावरणीय अध्ययनको प्रतिवेदन स्वीकृत नगराई बोलपत्र आव्हान गर्नु हुँदैन।"

४. मूल ऐनको दफा ५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ५ को उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क), (१ख), (१ग) र (१घ) थपिएका छन्:-

"(१क) उपदफा (१) बमोजिम सार्वजनिक निकायले निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्ले स्वीकृत गरेको नर्म्स अनुसार गर्नु पर्नेछ।

तर त्यस्तो नर्म्स बमोजिम काम गर्दै जाँदा नर्म्स बमोजिमको कुनै खास कामको लागि खास प्रकारको नर्म्स आवश्यक परेमा सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको प्रमुखले त्यस्तो निकायको प्राविधिकबाट र त्यस्तो प्राविधिक नभए अन्य सार्वजनिक निकायका सम्बन्धित प्राविधिकबाट आवश्यक नर्म्स तयार गर्न लगाउनु पर्नेछ। यसरी तयार भएको नर्म्स सम्बन्धित विभागीय प्रमुखले स्वीकृत गर्नु पर्नेछ।

(१ख) परामर्श सेवा वा अन्य सेवाको लागत अनुमान तयार गर्दा उपदफा (२) को खण्ड (ख) को उपखण्ड (१) को हकमा सम्बन्धित मन्त्रालयबाट र अन्य सार्वजनिक निकायको हकमा सो निकायको सर्वोच्च कार्यकारी निकायले स्वीकृत गरेको नर्म्स अनुसार गर्नु पर्नेछ।

(१ग) उपदफा (१क) र (१ख) बमोजिम तयार भएको नर्म्स सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयमा अभिलेख तथा प्रकाशनको लागि पठाउनु पर्नेछ।

(१घ) उपदफा (१क) र (१ख) बमोजिम नर्म्स स्वीकृत भई लागू नभएसम्म यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत कायम रहेको नर्म्स अनुसार लागत अनुमान तयार गर्न बाधा हुने छैन।"

५. मूल ऐनको दफा ७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ७ को उपदफा (६) को सट्टा देहायको उपदफा (६) राखिएको छ:-

"(६) यस ऐन बमोजिम गरिएको खरिद सम्झौताको कार्यान्वयन गर्न गराउन नियमित रूपमा सुपरिवेक्षण र अनुगमन गरी वा गराई निर्धारित समयमा कार्य सम्पन्न हुने सुनिश्चितता गर्नु सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको प्रमुखको कर्तव्य हुनेछ। तोकिएको स्पेसिफिकेसन तथा मापदण्डअनुसार गुणस्तर र परिमाण कायम गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित निर्माणकर्ता वा आपूर्तिकर्ताको हुनेछ। परामर्शदाताले डिजाइन, लागत अनुमान तथा प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गर्दा सुरक्षित, व्यवहारिक, मितव्ययी, कार्यान्वयनयोग्य र आर्थिक रूपमा औचित्यपूर्ण हुने गरी तयार गर्नु पर्नेछ र सोको प्राविधिक तथा आर्थिक औचित्यता सम्बन्धी जिम्मेवारी सम्बन्धित परामर्शदाताको हुनेछ।"

६. मूल ऐनको दफा ८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ८ को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (क) को उपखण्ड (१०) पछि देहायको उपखण्ड (११) र (१२) थपिएका छन्:-

"(११) बोल अड्क घटाघट गर्ने (रिभर्स अक्सन) विधिबाट,

स्पष्टीकरण: यस उपखण्डको प्रयोजनको लागि "बोल अड्क घटाघट गर्ने (रिभर्स अक्सन) विधि" भन्नाले सार्वजनिक निकायको तोकिएको सीमासम्मको लागत अनुमानलाई अधिकतम रकम मानी सो रकममा घटाघट गरी कबुल गर्न बोलपत्रदाता वा सेवा प्रदायकलाई निश्चित अवधि उपलब्ध गराउने र सो अवधिमा सबैभन्दा कम अड्क कबुल गर्ने बोलपत्रदाता वा सेवा प्रदायक छनौट गर्ने विधि सम्झनु पर्छ।

(१२) फ्रेमवर्क सम्झौता विधिबाट।

स्पष्टीकरण : यस उपखण्डको प्रयोजनको लागि "फ्रेमवर्क सम्झौता विधि" भन्नाले दोहोरिरहने, समान प्रकृतिका, नियमित, आकस्मिक वा आवश्यकता अनुसार आपूर्ति गरिने मालसामान, निर्माण कार्य, मर्मत सम्भार वा अन्य सेवा खरिदका लागि प्रतिस्पर्धात्मक प्रक्रियाबाट एक वा एकभन्दा बढी आपूर्तिकर्ता, निर्माण व्यवसायी वा सेवा प्रदायकसँग निश्चित अवधिका लागि गरिने खरिद विधि सम्झनु पर्छ।"

(२) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ:-

"(२) यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमबमोजिम खरिद गर्दा देहाय बमोजिम हुने गरी खरिद गर्न हुँदैन:-

(क) एक आपसमा अन्तर सम्बन्धित भई सम्पूर्ण आयोजना वा मालसामान परीक्षण गरेर मात्र स्वीकार गर्नु पर्ने अवस्थामा बाहेक प्रतिस्पर्धालाई सङ्कुचित र सीमित गर्ने गरी ठूला ठूला प्याकेज बनाई वा

(ख) प्रतिष्पर्धालाई सङ्कुचित र सीमित गर्ने गरी वा खरिद विधि परिवर्तन हुने गरी टुक्रा टुक्रा पारी। "

(३) उपदफा (३) मा रहेको "र" भन्ने शब्दको सट्टा ", " राखिएको छ र "(१०)" पछि "(११) र (१२)" भन्ने अङ्क थपिएको छ।

७. मूल ऐनको दफा १० मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १० को,-

(१) उपदफा २ को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ:-

"(२) उपदफा (१) बमोजिम बोलपत्र सम्बन्धी कागजात वा प्रस्ताव सम्बन्धी कागजातमा योग्यताका आधार उल्लेख गर्दा पेशागत र प्राविधिक योग्यता, उपकरणको उपलब्धता, विगतको कार्य सम्पादनस्तर, प्राविधिक र आर्थिक क्षमता (बिड क्यापासिटी), बिक्री पछिको सेवाको व्यवस्था, जगेडा पाटपूर्जाको उपलब्धता, कानूनी सक्षमता, वित्तीय स्रोत र अवस्था, पेशागत कसुर गरे बापतको सजाय र यस्तै अन्य आधारहरू उल्लेख गर्न सकिनेछ। "

(२) उपदफा २ पछि देहायका उपदफा (२क) र (२ख) थपिएका छन्:-

"(२क) उपदफा (२) बमोजिम बोलपत्रदाताको योग्यता गणना गर्दा बोलपत्र पेस गर्नु अघि दुई वा सो भन्दा बढी कम्पनी वा फर्म एकीकरण भएकोमा त्यसरी एकीकरण हुनुभन्दा अघि कायम रहेका कम्पनी वा फर्मको योग्यतालाई एकीकरण भई कायम भएको फर्म वा कम्पनीको योग्यतामा गणना गरिनेछ।

(२ख) उपदफा (२) बमोजिम बोलपत्रदाताको योग्यता निर्धारण गर्दा तोकिए बमोजिमको खरिद कार्यमा तोकिए बमोजिमको प्राविधिक र आर्थिक प्रस्तावको अङ्कभार निर्धारण गर्न सकिनेछ। "

(३) उपदफा (५) को सट्टा देहायको उपदफा (५) राखिएको छ:-

"(५) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिए बमोजिमको खरिदमा योग्यता निर्धारण गरिने छैन। "

८. मूल ऐनको दफा ११ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ११ को उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४), (५) र (६) थपिएका छन्:-

"(४) उपदफा (२) बमोजिम खुला रूपमा आह्वान गरिने बोलपत्रमा बोलपत्रदाताको योग्यता आवश्यक नपर्ने किसिमको मालसामान वा अन्य सेवा खरिद वा तोकिएको रकमभन्दा कमको निर्माण कार्यको खरिद गर्दा बोलपत्रदाताले प्राविधिक र आर्थिक प्रस्ताव एउटै खाममा पेस गर्ने एक खाम प्रणाली अवलम्बन गरी खरिद गर्नु पर्नेछ।

(५) उपदफा (२) बमोजिम खुला रूपमा आह्वान गरिने बोलपत्रमा बोलपत्रदाताको योग्यता आवश्यक पर्ने किसिमको मालसामान खरिद वा अन्य सेवा वा तोकिएको रकमभन्दा बढीको निर्माण कार्यको खरिदमा बोलपत्रदाताले प्राविधिक र आर्थिक प्रस्ताव दुई अलग अलग खाममा पेस गर्ने दुई खाम प्रणाली अवलम्बन गरी खरिद गर्नु पर्नेछ।

37

(६) उपदफा (४) र (५) बमोजिम बोलपत्र आह्वान तथा मूल्याङ्कन गर्ने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।"

९. मूल ऐनको दफा १३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १३ को उपदफा (२) को,-

(१) खण्ड (ढ४) पछि देहायको खण्ड (ढ५) र (ढ६) थप गरिएका छन्:-

"(ढ५) बोलपत्रदाताको विगतका खरिद सम्झौताहरूको कार्य सम्पादन स्तर प्रमाणित गर्न कागजात पेश गर्नु पर्ने भएमा सोसम्बन्धी बेहोरा

(ढ६) मालसामान खरिदको हकमा सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार खर्च, पुनः बिक्री मूल्य तथा निसर्ग (डिस्पोजल)को खर्च प्रमाणित गर्ने कागजात पेश गर्नु पर्ने भएमा सोसम्बन्धी बेहोरा"

(२) खण्ड (द) को सट्टा देहायको खण्ड (द) राखिएको छ:-

"(द) एकै खाममा माग गरिने भए प्राविधिक क्षमतालाई प्रमाणित गर्ने कागजात (प्राविधिक प्रस्ताव) र आर्थिक प्रस्ताव एउटै खाममा पेश गर्नुपर्ने व्यहोरा र दुई खाममा माग गरिने भएमा प्राविधिक क्षमतालाई प्रमाणित गर्ने कागजात (प्राविधिक प्रस्ताव) र आर्थिक प्रस्ताव छुट्टाछुट्टै खाममा राखी सिलबन्दी गरी ती छुट्टा छुट्टै खामलाई पुनः अर्को एउटै खामभित्र राखी सिलबन्दी गरी पेश गर्नु पर्ने व्यहोरा।"

(३) खण्ड (ध) पछि देहायको खण्ड (ध१) थपिएको छ:-

"(ध१) निर्माण कार्यमा संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) बाट कार्य सम्पन्न गर्ने गरी बोलपत्र प्रक्रियामा समावेश भई ठेक्का प्राप्त गरेको अवस्थामा संयुक्त उपक्रमका सबै सदस्यले दायित्व बहन गरी सम्झौता अनुसार निर्माण कार्य सम्पन्न गर्नु पर्ने तथा त्यस्तो कार्यको जिम्मेवारी संयुक्त उपक्रमका कुनै एक सदस्य वा सीमित सदस्य वा अन्य कसैलाई हस्तान्तरण गर्न नपाइने कुरा।"

(४) खण्ड (ध) पछि देहायको खण्ड (न) थपिएको छ:-

"(न) योग्यताको आधारका लागि अड्कभार निर्धारण गरिएको अवस्थामा प्राविधिक र आर्थिक प्रस्तावको अड्कभार।"

१०. मूल ऐनको दफा १४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १४ को,-

(१) उपदफा (१) को अन्त्यमा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएको छ:-

"तर विद्युतीय खरिद प्रणाली मार्फत बोलपत्र वा पूर्व योग्यता निर्धारणको प्रस्ताव आह्वान गरिएको अवस्थामा यस्तो आह्वानको सूचना विद्युतीय खरिद प्रणाली बाहेक अन्य माध्यमबाट प्रकाशन गर्नुपर्ने छैन।"

(२) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ:-

"(२) उपदफा (१) बमोजिम विद्युतीय खरिद प्रणाली मार्फत बोलपत्र वा पूर्व योग्यता निर्धारणको प्रस्ताव आह्वान नगरिएको अवस्थामा त्यस्तो सूचना सार्वजनिक निकायले सार्वजनिक

खरिद अनुगमन कार्यालयकी वेबसाइटमा राख्नु पर्नेछ र त्यस्तो सार्वजनिक निकायको वेबसाइट भए सोमा र नभएमा सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको सूचना पार्टीमा समेत राख्नु पर्नेछ।"

- (३) उपदफा (४) मा रहेका "कम्तीमा तीस दिन" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "कम्तीमा एक्काइस दिन" भन्ने शब्दहरू र "कम्तीमा पैतालीस दिनको" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "कम्तीमा तीस दिनको" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।
- (४) उपदफा (४क) मा रहेका "कम्तीमा पन्ध्र दिन" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "कम्तीमा सात दिन" भन्ने शब्दहरू र "कम्तीमा एक्काइस दिनको" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "कम्तीमा पन्ध्र दिनको" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।
- (५) उपदफा (४ख) मा रहेका "कम्तीमा सात दिनको" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "कम्तीमा तीन दिनको" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

- (६) उपदफा (८) पछि देहायको उपदफा (८क) थपिएको छ :-

"(८क) सार्वजनिक निकायले खरिद गर्दा स्वदेशी मालसामानलाई तोकिएबमोजिम प्राथमिकता दिनु पर्नेछ। त्यसरी प्राथमिकता दिने कुरा बोलपत्र सम्बन्धी कागजातमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ।"

- (७) उपदफा (११) पछि देहायको उपदफा (१२) थपिएको छ :-

"(१२) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विशेष परिस्थितिमा खरिद गर्नु पर्दा नेपाल सरकारले सात दिनको समय दिई बोलपत्र आह्वान गर्न सक्नेछ।"

११. मूल ऐनको दफा २५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा २५ को,-

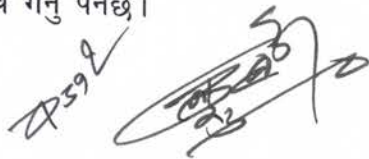
- (१) उपदफा (५) को सट्टा देहायको उपदफा (५) राखिएको छ:-

"(५) बोलपत्रको प्रविधिक प्रस्तावको मूल्याङ्कन बोलपत्र सम्बन्धी कागजातमा उल्लेख भएको आधार र तरिका अनुसार गर्नु पर्नेछ।

- (२) उपदफा (५) पछि देहायको उपदफा (५क) र (५ख) थपिएका छन्:-

"(५क) एक खाममा बोलपत्र माग गरिएको खरिदमा मूल्याङ्कन गर्दा तोकिए बमोजिम औसत बोलपत्र मूल्याङ्कन विधि अवलम्बन गरिने अवस्थामा प्राविधिक रुपमा प्रभावग्राही बोलपत्रहरूको मूल्याङ्कित रकमको औसत रकम यकिन गरी सो औसत रकमसँग सबैभन्दा नजिक हुने मूल्याङ्कित रकम कबुल गर्ने बोलपत्र निर्धारण गर्नु पर्नेछ र अन्य अवस्थामा प्रत्येक बोलपत्रको मूल्याङ्कित रकम अर्को बोलपत्रको मूल्याङ्कित रकमसँग तुलना गरी न्यूनतम अङ्क कबुल गर्ने बोलपत्र निर्धारण गर्नु पर्नेछ। यसरी निर्धारण भएको बोलपत्रको बोलपत्रदाताको योग्यता बोलपत्र सम्बन्धी कागजातमा उल्लिखित योग्यता मूल्याङ्कनका आधार अनुरूप भए नभएको जाँच गर्नु पर्नेछ।

(५ख) उपदफा ५(क) बमोजिम निर्धारण भएको बोलपत्रको बोलपत्रदाताको योग्यता बोलपत्र सम्बन्धी कागजातमा उल्लिखित योग्यता मूल्याङ्कनका आधार अनुरूप भएको पाइएमा त्यस्तो बोलपत्र सारभूत रूपमा प्रभावग्राही बोलपत्र मानिनेछ।"

(३) उपदफा (६) र (७) को सट्टा देहायको उपदफा (६) र (७) राखिएका छन्:-

"(६) दुई खाममा बोलपत्र माग गरिएको खरिदमा पहिला प्राविधिक प्रस्तावको खाम खोली उक्त प्रस्तावको उपदफा (५) बमोजिम मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम गरिएको प्राविधिक प्रस्तावको मूल्याङ्कनमा उत्तीर्ण हुने सारभूतरूपमा प्रभावग्राही बोलपत्रदाताको मात्र आर्थिक प्रस्तावको मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ।"

(४) उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (७क), (७ख) र (७ग) थपिएका छन्:-

"(७क) उपदफा (७) बमोजिम आर्थिक प्रस्तावको मूल्याङ्कन गर्दा खरिदको प्रकृति, जटिलता, लागत, जोखिम, प्राविधिक आवश्यकता तथा कार्यसम्पादन परिणामका आधारमा सार्वजनिक निकायले बोलपत्र सम्बन्धी कागजातमा स्पष्ट उल्लेख गरी औसत बोलपत्र मूल्याङ्कन विधि, गुणस्तर लागत तथा अङ्काधारित मूल्याङ्कन विधि वा तोकिए बमोजिमको अन्य मूल्याङ्कन विधि अवलम्बन गर्न सक्नेछ।

(७ख) उपदफा (७क) बमोजिमको मूल्याङ्कन विधि अवलम्बन नगरिएको अवस्थामा प्रत्येक बोलपत्रको मूल्याङ्कित रकम अर्को बोलपत्रको मूल्याङ्कित रकमसँग तुलना गरी न्यूनतम अङ्क कबुल गर्ने बोलपत्र निर्धारण गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो बोलपत्र न्यूनतम मूल्याङ्कित सारभूत रूपमा प्रभावग्राही बोलपत्र मानिनेछ।

(७ग) औसत बोलपत्र मूल्याङ्कन विधि अवलम्बन गरिएको अवस्थामा स्वीकृत लागत अनुमानको तीस प्रतिशतभन्दा बढी घटेर बोलपत्र पेश गर्ने बोलपत्रलाई औसत रकम गणनामा समावेश गरिने छैन। गुणस्तर लागत तथा अंकमा आधारित मूल्याङ्कन विधि अवलम्बन गरिएको अवस्थामा त्यस्तो बोलपत्रलाई आर्थिक प्रस्तावको अङ्क गणना तथा अन्तिम संयुक्त मूल्याङ्कनमा समावेश गरिने छैन।"

(५) उपदफा (८) को सट्टा देहायको उपदफा (८) राखिएको छ:-

"(८) मूल्याङ्कन समितिले यस दफा बमोजिम गरिएको मूल्याङ्कनको आधार, तरिका र छनोटको कारण समेत खुल्ने गरी मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक निकाय समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।"

(६) उपदफा (८) पछि देहायको उपदफा (९) थपिएको छ:-

"(९) प्राविधिक र आर्थिक प्रस्तावलाई अलग-अलग छुट्याएर बोलपत्र आह्वान गरिएको अवस्थामा प्राविधिक प्रस्तावको मूल्याङ्कनमा उत्तीर्ण हुने सारभूत रूपमा प्रभावग्राही बोलपत्रदाताको

आर्थिक प्रस्ताव खोली बोलपत्र सम्बन्धी कागजातमा उल्लेख भए बमोजिम औसत बोलपत्र मूल्याङ्कन विधि, गुणस्तर-लागतमा आधारित मूल्याङ्कन विधि वा तोकिए बमोजिमको अन्य मूल्याङ्कन विधि अवलम्बन गरी सारभूत रूपमा प्रभावग्राही सफल बोलपत्र यकिन गर्नु पर्नेछ।"

१२. मूल ऐनको दफा २६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा २६ को,-

(१) उपदफा (१ख) पछि देहायको उपदफा (१ग) र (१घ) थपिएका छन्:-

"(१ग) उपदफा (१) र (१क) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख गरिएको भए तापनि उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिम न्यूनतम मूल्याङ्कित सारभूतरूपमा प्रभावग्राही बोलपत्रको बोल अङ्क लागत अनुमानभन्दा सारभूतरूपमा बढी भएको अवस्थामा सार्वजनिक निकायले त्यस्तो बोलपत्रदातासँग वार्ता गरेर बोल अङ्क घटाई स्वीकृत लागत अनुमानभित्र पार्नका लागि एकमुष्ट छुट प्रतिशतमा सहमति गरी खरिद कारवाही अघि बढाउन सक्नेछ।

(१घ) उपदफा (१ख) अनुसार वार्ताबाट कायम गरिएको एकमुष्ट छुट प्रतिशतका आधारमा बोल अङ्क घटाउने सहमति गर्दा बोलपत्र सम्बन्धी कागजातमा उल्लिखित स्पेशिफिकेसनमा संशोधन तथा गुणस्तरमा कमी हुने गरी कुनै सहमति गर्न पाइनेछैन।"

१३. मूल ऐनको दफा २७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा २७ को,-

(१) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ:-

"(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख गरिएको भए तापनि दुई वा दुईभन्दा बढी न्यूनतम कबुल गर्ने बोलपत्रदाताहरूको बोल अङ्क बराबर हुन आएमा गोलाप्रथाबाट न्यूनतम मूल्याङ्कित सारभूतरूपमा प्रभावग्राही बोलपत्र स्वीकृतिको लागि छनोट गरिनेछ।

(२) उपदफा (२) मा रहेका "उपदफा (१) बमोजिम" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "उपदफा (१) र (१क) बमोजिम" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

१४. मूल ऐनको दफा ३० मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३० को,-

(१) उपदफा (१) को अन्त्यमा देहायका प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएका छन्:-

"तर,

१. तोकिएको रकम भन्दा कम रकमको परामर्श सेवा खरिद गर्नु पर्दा तोकिए बमोजिमको अवधि दिई सूचना प्रकाशन गर्न सकिनेछ।

२. विद्युतीय खरिद प्रणाली मार्फत आशयपत्र माग गरिएको अवस्थामा विद्युतीय खरिद प्रणाली बाहेक अन्य माध्यमबाट सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछैन।"

(२) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छ:-

"(२) उपदफा (१) बमोजिम विद्युतीय खरिद प्रणाली मार्फत आशयपत्र आह्वान नगरिएको अवस्थामा त्यस्तो सूचना सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको वेबसाइट भए सोमा र नभएमा सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयको वेबसाइटमा समेत राख्नु पर्नेछ।"

१५. मूल ऐनको दफा ३६ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३६ को उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (२) थपिएको छ:-

"(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख गरिएको भए तापनि लागत अनुमान र उपलब्ध बजेटभन्दा छनोट भएको प्रस्तावदाताको कबोल रकम सारभूतरूपमा बढी भएको अवस्थामा निजपछि क्रमशः कम अङ्क प्राप्त गर्ने प्रस्तावदाताको कबोल रकम लागत अनुमान र उपलब्ध बजेटभन्दा सारभूतरूपमा बढी नभएमा सम्पूर्ण खरिद कारवाही रद्द नगरी निजलाई छनोट गरी स्वीकृत गर्न बाधा पर्नेछैन।"

१६. मूल ऐनको दफा ३८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३८ को उपदफा (४) पछि देहायको उपदफा (५) र (६) थप गरिएका छन्:-

"(५) ऐनको दफा ३८ बमोजिम सम्झौता गर्ने परामर्शदाताले सम्झौता गरेको तीस दिन भित्र सम्झौताको कूल रकम समेट्ने गरी सार्वजनिक निकायलाई निशर्त भुक्तानी हुने पेशागत दायित्व बीमा (प्रोफेशनल लायबिलिटी इन्सोरेन्स) पेश गर्नु पर्नेछ।

(६) पेशागत दायित्व बीमासम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ।"

१७. मूल ऐनमा दफा ३८क. थप: मूल ऐनको दफा ३८ पछि देहायको दफा ३८क. थप गरिएको छ:-

"३८क. परामर्शदातासँग कार्यसम्पादन जमानत लिने सम्बन्धी व्यवस्था: (१) परामर्श सेवाको सफल, गुणस्तरीय र समयबद्ध कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न सार्वजनिक निकायले परामर्श सेवाको प्रकृति, जोखिम, लागत, कार्यको जटिलता तथा अपेक्षित परिणामका आधारमा खरिद सम्झौता गर्नु अघि छनोट भएको परामर्शदाताबाट तोकिए बमोजिम कार्यसम्पादन जमानत माग गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पेश गरिएको कार्यसम्पादन जमानत सम्झौताका शर्त बमोजिम सेवा प्रदान नगरेको, सेवा त्याग गरेको, सम्झौता उल्लङ्घन गरेको वा गम्भीर त्रुटि, लापरवाही वा बदनियतका कारण सार्वजनिक निकाय वा राज्यलाई हानि-नोक्सानी पुगेको अवस्थामा तोकिए बमोजिम आंशिक वा पूर्ण रूपमा जफत गर्न सकिनेछ।

(३) कार्यसम्पादन जमानतको रकम, अवधि, स्वरूप, जफत गर्ने आधार तथा अन्य प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ।"

१८. मूल ऐनको दफा ४० मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४० को,-

(१) उपदफा (३) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप गरिएको छ:-

"तर विद्युतीय खरिद प्रणाली मार्फत सिलबन्दी दरभाउपत्र आह्वान गरिएको अवस्थामा यस्तो आह्वानको सूचना विद्युतीय खरिद प्रणाली बाहेक अन्य माध्यमबाट प्रकाशन गर्नुपर्ने छैन।"

(२) उपदफा (४) मा रहेको "एक पटक" भन्ने शब्दहरूको अगाडि "सार्वजनिक निकायले नै संशोधन गरेको कारणबाट दर्ता भइसकेको सिलबन्दी दरभाउपत्रमा संशोधन गर्नु पर्ने अवस्था बाहेक" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।

१९. मूल ऐनको दफा ४१ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४१ को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (घ) मा रहेको "साविकको" भन्ने शब्द पछि "वा आधिकारिक" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्। "

(२) उपदफा (१) को खण्ड (च) पछि देहायको खण्ड (छ) र (ज) थपिएका छन्:-

"(छ) नेपाल सरकार मन्त्रपरिषद्को निर्णयबमोजिम नेपालले आतिथ्यता गर्ने अन्तरराष्ट्रिय सभा, सम्मेलन, सेमिनार वा बैठक आयोजनाका लागि आवश्यक खरिद गर्नु परेमा,

(ज) नेपाल बाहिर हुने मध्यस्थता वा नेपाल पक्ष भएको मुद्दामा सार्वजनिक निकायको तर्फबाट बहस पैरवी वा परामर्श गर्न आवश्यक विशेषज्ञ वा कानून व्यवसायी नियुक्त गर्नु परेमा

(झ) राष्ट्रपति वा प्रधानमन्त्रीको नेतृत्वमा हुने विदेश भ्रमणसम्बन्धी खरिद कार्य गर्नु परेमा"

(३) उपदफा (२) मा रहेको "खण्ड (ख)" भन्ने शब्दहरू पछि "(ग)" भन्ने शब्द थपिएको छ।

(४) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क) थपिएको छ:-

"उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपदफा (१) को खण्ड (झ) बमोजिम खरिद गर्दा दफा २ को खण्ड (ख) को उपखण्ड (१) को हकमा सचिव वा सो सरहको कार्यालय प्रमुख र अन्य सार्वजनिक निकायको हकमा सर्वोच्च कार्यकारी निकायको निर्णयबमोजिम सोझै खरिद गर्न सक्नेछ। "

२०. मूल ऐनमा दफा ४१क. थप गरिएको: मूल ऐनमा देहायको दफा ४१क. थप गरिएको छ:-

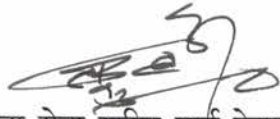
"४१क. सरकारी ई-मार्केटप्लेस सम्बन्धी व्यवस्था: (१) दफा ४१ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयबाट तयार गरिएको सरकारी ई-मार्केटप्लेसमा प्रकाशित मालसामान तथा सेवा तोकिए बमोजिमको रकम सम्म सोझै खरिद गर्न सकिनेछ।

(२) उत्पादक, आपूर्तिकर्ता तथा सेवा प्रदायकले उपदफा (१) मा उल्लिखित प्रणालीमा आफ्नो उत्पादन तथा सेवाको विवरणहरू मूल्य सहित प्रकाशन गर्न सक्नेछन् ।

(३) ई-मार्केटप्लेस प्रणालीमा मालसामान तथा सेवाको विवरणहरू प्रकाशन गर्ने तथा खरिद गर्ने सम्बन्धी प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ। "

२१. मूल ऐनमा दफा ४२क. थप: मूल ऐनमा देहायको दफा ४२क. थप गरिएको छ:

"४२क. खरिदसम्बन्धी विशेष व्यवस्था: यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा उल्लेख गरिएको भए तापनि सार्वजनिक निकायले मल, औषधि, सूचना प्रविधि वा नेपाल सरकारले सूचना प्रकाशन गरी

तोकेका मालसामान वा सेवा खरिद गर्दा देहायका विषयमा नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको कार्यविधिबमोजिम गर्नु पर्नेछः

- (क) लागत अनुमान र सोको स्वीकृति,
- (ख) मूल्यवृद्धि,
- (ग) बोलपत्रदाताको ग्राह्यता,
- (घ) बोलपत्र जमानत,
- (ङ) बोलपत्रको दाखिला,
- (च) खरिद सम्झौतामा उल्लेख गरिने विषयहरू, र
- (छ) तोकिए बमोजिमको अन्य विषय। "

२२. मूल ऐनको दफा ४३ पछि ४३क.थपः मूल ऐनको दफा ४३ पछि देहायको दफा ४३क., थपिएको छः-

"४३क. जग्गा खरिद गर्ने सम्बन्धी व्यवस्थाः सार्वजनिक निकायले व्यापारिक वा व्यावसायिक प्रयोजनको लागि जग्गा खरिद गर्नु पर्ने भएमा तोकिएबमोजिमको कार्यविधि अपनाई खरिद गर्न सक्नेछ।

तर सार्वजनिक हितको लागि सार्वजनिक निकायले जग्गा प्राप्ति गर्दा जग्गा प्राप्ति सम्बन्धी प्रचलित कानूनबमोजिम हुनेछ। "

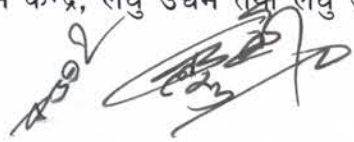
२३. मूल ऐनको दफा ४४ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ४४ को सट्टा देहायको दफा ४४ राखिएको छः-

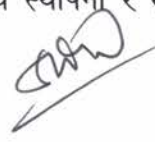
"४४. उपभोक्ता समितिबाट निर्माण कार्य गराउन सकिनेः (१) तोकिएबमोजिम लागत अनुमान भएको देहाय बमोजिमको निर्माण कार्य उपभोक्ता समिति बाट गराउन सकिनेछः-

- (क) जटिल प्रविधिक क्षमता आवश्यक नपर्ने,
- (ख) मितव्ययिता, गुणस्तरीयता र दिगोपना अभिवृद्धि हुने प्रकृतिको कार्य,
- (ग) स्थानीय स्रोत, साधन र सीप उपयोग गरी स्थानीय स्तरमा कार्यसम्पादन हुने,
- (घ) निर्माण कार्यको मुख्य उद्देश्य स्थानीय तहमा नै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र त्यस्तो निर्माण कार्यबाट लाभ प्राप्त गर्ने समुदायलाई सहभागी गराउन सकिने, र
- (ङ) निर्माण पश्चात्को आयोजनाको मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूहबाट हुनसक्ने।

(२) उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूहबाट हुने कार्यमा रोजगारी सृजना हुने गरी तालीम केन्द्र, लघु उद्यम तथा लघु उद्यम व्यवसाय स्थापना र सञ्चालन गर्न सकिने छ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूहबाट निर्माण कार्य गर्ने कार्यविधि र उपदफा (२) बमोजिम तालीम केन्द्र, लघु उद्यम तथा लघु उद्यम व्यवसाय स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ । "

२४. मूल ऐनको दफा ४५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४५ को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ:-

"(१) सार्वजनिक निकायले देहायको अवस्थामा अमानतबाट काम गर्न वा गराउन सक्नेछ:-

- (क) लागत अनुमान तयार गर्न कठिन हुने सामान्य प्रकृतिको मर्मत सम्भार, सानातिना नियमित कार्य वा सरसफाइ जस्ता कार्य,
- (ख) विद्यमान सेवा सञ्चालनमा बाधा नपुग्ने गरी सो सञ्चालनसँग जानकार व्यक्तिहरूबाट नै गर्नु गराउनु पर्ने कार्य,
- (ग) विशेष परिस्थिति सृजना भई तत्काल गर्नुपर्ने कार्य,
- (घ) जोखिमपूर्ण तथा सुरक्षाको दृष्टिकोणबाट संवेदनशील कार्य, वा
- (ङ) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू।"

२५. मूल ऐनको दफा ४९ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ४९ को खण्ड (ख) पछि देहायको खण्ड (ग) थपिएको छ:-

"(ग) दफा ५२ बमोजिम भएको खरिद सम्झौता कार्यान्वयनको क्रममा सार्वजनिक निकायले गरेको निर्णय चित्त नबुझेमा।"

२६. मूल ऐनको दफा ५० मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ५० को उपदफा (१) मा रहेको दफा ४८ भन्ने शब्दको सट्टा दफा ४९ भन्ने शब्द राखिएको छ।

२७. मूल ऐनको दफा ५० मा उपदफा (५क), (५ख) र (५ग) थप: मूल ऐनको दफा ५० को उपदफा (५) पछि देहायको उपदफा (५क), (५ख) र (५ग) थप गरिएको छ।

"(५क) उपदफा (५) बमोजिम सार्वजनिक खरिद पुनरावलोकन समितिले गरेको निर्णय सम्बन्धित सार्वजनिक निकायले कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ।

(५ख) सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको सम्बन्धित पदाधिकारीले उपदफा (५क) बमोजिम निर्णय कार्यान्वयन नगरेमा दफा ४९ बमोजिम निवेदन दिने बोलपत्रदाता वा प्रस्तावदाताले सार्वजनिक खरिद पुनरावलोकन समितिमा निवेदन दिन सक्नेछ।

(५ग) उपदफा (५ख) बमोजिम निवेदन दर्ता भएमा सो सम्बन्धमा जाँचबुझ गरी कार्यान्वयन भएको नपाइएमा सार्वजनिक खरिद पुनरावलोकन समितिले त्यस्ता पदाधिकारीउपर प्रचलित कानूनबमोजिम विभागीय कारबाही गर्न अख्तियारप्राप्त अधिकारीसमक्ष लेखी पठाउन सक्नेछ।"

२८. मूल ऐनको दफा ५२क. मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ५२क. को सट्टा देहायको दफा ५२क. राखिएको छः-

"५२क. मोबिलाइजेसन पेशकी सम्बन्धी व्यवस्था: सार्वजनिक निकायले खरिद सम्झौता पश्चात् निर्माण कार्यका हकमा निर्माण कार्य सुरु गर्न आवश्यक पर्ने निर्माणस्थल तयारी, अस्थायी क्याम्प, कामदारको व्यवस्था तथा कामदार आवास गृह निर्माण, मेसिन उपकरण व्यवस्थापन जस्ता कार्यका लागि र मालसामान आपूर्ति र परामर्श सेवाको हकमा आवश्यकता र औचित्य हेरी आपूर्तिकर्ता, निर्माण व्यावसायी वा सेवा प्रदायकलाई अग्रिम बैङ्क जमानत लिई खरिद सम्झौता रकमको बढीमा बिस प्रतिशतसम्म मोबिलाइजेसन पेशकी दिन सक्नेछ। त्यसरी मोबिलाइजेसन पेशकी दिनुअघि सार्वजनिक निकायले मुख्य क्रियाकलाप र सोको कार्यतालिका माग गर्नु पर्नेछ।

२९. मूल ऐनमा दफा ५२ख., ५२ग. र ५२घ. थप: मूल ऐनको दफा ५२क. पछि देहायको दफा ५२ख., ५२ग. र ५२घ. थपिएको छः-

"५२ख. सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्धता सम्बन्धी व्यवस्था: (१) सार्वजनिक खरिद अन्तर्गत सञ्चालन हुने निर्माण कार्य, मालसामान आपूर्ति, परामर्श सेवा, अन्य सेवा वा सोसँग सम्बन्धित कार्यमा संलग्न श्रमिक, कर्मचारी वा अन्य जनशक्तिलाई प्रचलित कानून बमोजिम सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध गराउनु, निजहरूको पारिश्रमिक, सुविधा तथा अन्य भुक्तानी बैंक वा वित्तीय संस्थामार्फत सम्बन्धित व्यक्तिको खातामा उपलब्ध गराउनु तथा गैरनेपाली जनशक्तिको हकमा प्रचलित कानून बमोजिम आवश्यक श्रम स्वीकृति वा कार्य अनुमति प्राप्त भएको सुनिश्चित गर्नु सम्बन्धित निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, परामर्शदाता वा सेवा प्रदायकको दायित्व हुनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको दायित्व पालना नगरेको अवस्थामा प्रचलित कानून तथा खरिद सम्झौताको शर्त बमोजिम कारबाही गर्न सकिनेछ।

५२ग. सार्वजनिक निकायको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने: (१) सार्वजनिक खरिद अन्तर्गत हुने निर्माण कार्य, मालसामान आपूर्ति, परामर्श सेवा वा अन्य सेवा कार्यान्वयन गर्दा मूल खरिद सम्झौता प्राप्त गर्ने निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, परामर्शदाता वा सेवा प्रदायकले कुनै सब कन्ट्र्याक्टर, सहायक आपूर्तिकर्ता, सामग्री आपूर्तिकर्ता, उपकरण आपूर्तिकर्ता, भण्डार, सहायक सेवा प्रदायक वा अन्य सहकार्यकारी व्यक्ति वा संस्था नियुक्त वा संलग्न गराउनु अघि त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थाबाट गराइने कामको प्रकृति, दायरा र जिम्मेवारी स्पष्ट खुलाइ सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्वीकृति प्राप्त व्यक्ति वा संस्थासँग कार्यको दायरा, जिम्मेवारी, गुणस्तर, अवधि, भुक्तानी, सुरक्षा, श्रमसम्बन्धी दायित्व तथा कार्यसम्पादन सम्बन्धी शर्तहरू स्पष्ट खुलाइएको लिखित सम्झौता गरेर मात्र कार्य सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम कुनै सब कन्ट्र्याक्टर, सहायक आपूर्तिकर्ता, सामग्री आपूर्तिकर्ता, उपकरण आपूर्तिकर्ता, भेण्डर, सहायक सेवा प्रदायक वा अन्य सहकार्यकारी व्यक्ति वा संस्थालाई कार्यमा संलग्न गराइएको कारणले मूल खरिद सम्झौता बमोजिम सम्बन्धित निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, परामर्शदाता वा सेवा प्रदायकको दायित्वबाट उन्मुक्ति भएको मानिने छैन।

(४) यस दफा बमोजिम संलग्न गरिएका सहायक आपूर्तिकर्ता, सामग्री आपूर्तिकर्ता, उपकरण आपूर्तिकर्ता, भेण्डर, सहायक सेवा प्रदायक वा अन्य सहकार्यकारी व्यक्ति वा संस्थाले मूल खरिद सम्झौता अन्तर्गत गरेको आपूर्ति, सेवा वा सहायक प्रकृतिको योगदानलाई भविष्यमा सार्वजनिक खरिद प्रक्रियामा बोलपत्रदाता वा प्रस्तावदाताको मुख्य कार्य अनुभव वा समान प्रकृतिको कार्य अनुभवको रूपमा दावी गर्न पाउने छैन। तर बोलपत्र मूल्याङ्कनका क्रममा योग्यता, अनुभव वा प्राविधिक क्षमता मूल्याङ्कनमा समावेश गरिएको मनोनीत तथा स्वीकृत उपठेकेदारले खरिद सम्झौता तथा बोलपत्र सम्बन्धी कागजातमा उल्लेख भएको कार्यदायरा भित्र रही वास्तविक रूपमा सम्पन्न गरेको कार्यको अनुभव तोकिए बमोजिम मान्यता दिन बाधा पर्ने छैन।

(५) सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको पूर्वस्वीकृति नलिई वा लिखित सम्झौता नगरी कुनै व्यक्ति वा संस्थालाई कार्यमा संलग्न गराइएको पाइएमा प्रचलित कानून तथा खरिद सम्झौताको शर्त बमोजिम कारबाही गर्न सकिनेछ।

५.२घ. ऐन नियमविपरीत गर्न नहुने: (१) यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम, बोलपत्र सम्बन्धी कागजात वा खरिद सम्झौतामा भएको व्यवस्था विपरीत हुने गरी कुनै निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, परामर्शदाता वा सेवा प्रदायकलाई मूल्य समायोजन, म्याद थप, भुक्तानी, क्षतिपूर्ति, दावी वा सम्झौताबाट प्राप्त अन्य वैधानिक वा करारगत अधिकार परित्याग गर्न, सीमित गर्न वा सो सम्बन्धी कुनै प्रतिवद्धता, मञ्जुरीनामा, शर्त वा कागजातमा हस्ताक्षर गर्न बाध्य पारिने छैन।

(२) उपदफा (१) विपरीत दबाव, डर, कारबाहीको धम्की, भुक्तानी रोक्का, म्याद थप रोक्का वा अन्य कुनै तरिकाबाट गराइएको अधिकार परित्याग, मञ्जुरीनामा, प्रतिवद्धता वा शर्त अमान्य हुनेछ र त्यस्तो कागजातको आधारमा खरिद सम्झौता बमोजिम प्राप्त अधिकारबाट सम्बन्धित पक्ष वञ्चित भएको मानिने छैन।

(३) यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा खरिद सम्झौताका शर्त विपरीत हुने गरी कुनै विभागीय परिपत्र, निर्देशन, निर्णय, प्रतिवेदन वा पत्राचारबाट मूल्य समायोजन,

म्याद थप, भुक्तानी, क्षतिपूर्ति, दाबी वा अन्य करारगत अधिकार सीमित वा निषेध गर्न सकिने छैन।

(४) उपदफा (१), (२) र (३) विपरीत कार्य गरेको पाइएमा सम्बन्धित पदाधिकारी वा निकायलाई प्रचलित कानून बमोजिम उत्तरदायी बनाई कारबाही गर्न सकिनेछ।”

३०. मूल ऐनको दफा ५४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ५४ को सट्टा देहायको दफा ५४ राखिएको छ:-

"५४. भेरिएशन आदेश: (१) खरिद सम्झौता गर्दाका बखत पूर्वानुमान गर्न नसकिएको परिस्थिति सम्झौता कार्यान्वयनको क्रममा सृजना भएमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई देहाय बमोजिमको अधिकारीले तोकिएको कार्यविधि अपनाई भेरिएशन आदेश जारी गर्न सक्नेछ:-

- (क) पाँच प्रतिशतसम्मको भेरिएसन सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणी वा सो सरहको प्रमुखले,
- (ख) दश प्रतिशतसम्मको भेरिएसन सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणी वा सो सरहको प्रमुखले,
- (ग) पन्ध्र प्रतिशतसम्मको भेरिएसन सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी वा सो सरहको प्रमुखले, र
- (घ) पन्ध्र प्रतिशतभन्दा माथिको भेरिएसन विभागीय प्रमुखले।

(२) भेरिएशन आदेश जारी गर्ने अधिकारीले विशेषज्ञहरूको समूह गठन गरी सो समूह मार्फत आवश्यक जाँचबुझ गराई प्राप्त सिफारिसको आधारमा भेरिएशन आदेश जारी गर्न सक्नेछ।”

३१. मूल ऐनको दफा ५५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ५५ को उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छ:-

"(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्तर्राष्ट्रिय कारण, युद्ध, आपूर्ति शृङ्खलामा अवरोध, महामारी, नाकाबन्दी वा अन्य विशेष परिस्थितिका कारण निर्माण सामग्री, श्रम, इन्धन, उपकरण वा ढुवानी लागतमा अस्वाभाविक मूल्यवृद्धि भएको वा प्रचलित मूल्य समायोजन प्रणालीबाट त्यस्तो मूल्यवृद्धि समुचित रूपमा सम्बोधन हुन नसक्ने अवस्थामा सार्वजनिक निकायले तोकिए बमोजिमको आधार र कार्यविधि अनुरूप विशेष मूल्य समायोजन गर्न सक्नेछ। यस्तो विशेष मूल्य समायोजन गर्दा वास्तविक लागत वृद्धि, आयोजना कार्यान्वयनको निरन्तरता तथा सार्वजनिक हितलाई समेत विचार गर्नु पर्नेछ।”

३९४

३२. मूल ऐनमा दफा ५८क. थपः मूल ऐनको दफा ५८ पछि देहायको दफा ५८क. थपिएको छः-

"५८क. सार्वजनिक निर्माण कार्यको निरन्तरता सहजीकरण तथा जिम्मेवारी सम्बन्धी व्यवस्था: (१)

सार्वजनिक निर्माण कार्यको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक कार्यस्थल उपलब्ध गराउने, पहुँच मार्ग खुलाउने, निर्माण सामग्रीको आपूर्ति सहजीकरण गर्ने, वन क्षेत्र प्रयोग, रुख हटाउने अनुमति, वातावरणीय स्वीकृति वा अन्य वैधानिक प्रक्रियासम्बन्धी सहजीकरण गर्ने, विद्युत्, खानेपानी, ढल, दूरसञ्चार लगायतका सेवा तथा पूर्वाधार स्थानान्तरण गर्ने, यातायात तथा सुरक्षा व्यवस्थापन गर्ने र सम्बन्धित निकायबाट गर्नुपर्ने समन्वय तथा सहजीकरण समयमै सम्पन्न गर्नु संघ, प्रदेश, स्थानीय तह तथा सम्बन्धित निकायको दायित्व हुनेछ।

(२) अदालत वा अधिकारप्राप्त निकायबाट अन्यथा आदेश भएकोमा बाहेक, मध्यस्थता, अन्तरनिकाय विवाद, सेवा तथा पूर्वाधार स्थानान्तरण, प्रशासनिक ढिलाइ वा अन्य समन्वयसम्बन्धी कारणले सार्वजनिक निर्माण कार्य अनावश्यक रूपमा अवरुद्ध गर्न पाइने छैन। सार्वजनिक निर्माण कार्य रोक्ने गरी अन्तरिम वा अन्य आदेश माग भएको अवस्थामा अदालत वा अधिकारप्राप्त निकायले कानूनबमोजिम विचार गर्दा आयोजनाको निरन्तरता, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, तथा व्यापक सार्वजनिक हितलाई समेत ध्यानमा राख्न सक्नेछ।

(३) खरिद सम्झौता प्राप्त गर्ने निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, सेवा प्रदायक वा अन्य पक्षले खरिद सम्झौता बमोजिम कार्य गर्न सक्ने अवस्था हुँदाहुँदै बदनियतपूर्वक पेशकी परिचालन, सार्वजनिक निकायबाट प्राप्त भुक्तानी वा खरिद सम्झौता कार्यान्वयनका लागि उपलब्ध गराइएको रकम सम्झौताको उद्देश्य विपरीत प्रयोग गरेको, झूटा विवरण वा कागजात पेश गरी भुक्तानी लिएको, भुक्तानी प्राप्त गरेपछि पनि सो बमोजिम कार्य नगरी काम परित्याग गरेको, सम्झौताको गम्भीर उल्लङ्घन गरेको वा सार्वजनिक निकाय वा राज्यलाई हानी नोक्सानी पुऱ्याएको अनुसन्धानमा वा छानबिनबाट देखिएमा सो कार्यमा संलग्न सञ्चालक, प्रतिनिधि वा जिम्मेवार पदाधिकारीलाई प्रचलित कानून बमोजिम बिगो असुलउपर गरी फौजदारी कारबाहीको प्रक्रिया अघि बढाउन सकिनेछ।

(४) कुनै निकाय वा पदाधिकारीले कानूनबमोजिम वा आफ्नो अधिकारक्षेत्रभित्र गर्नुपर्ने निर्णय, स्वीकृति, सहमति, सिफारिस, समन्वय वा सहजीकरण समयमै नगरेको वा अनावश्यक ढिलाइ, लापरवाही, बदनियत वा कानूनबमोजिमको दायित्व पालना नगरेको कारणबाट सार्वजनिक निर्माण कार्य अनावश्यक रूपमा अवरुद्ध भई राज्यलाई आर्थिक क्षति पुगेमा वा सार्वजनिक सेवामा प्रतिकूल असर परेमा त्यस्तो निकाय वा पदाधिकारीलाई प्रचलित कानून बमोजिम उत्तरदायी बनाई कारबाही गर्न सकिनेछ।"

३३. मूल ऐनको दफा ५९ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ५९ को,-

(१) उपदफा (५) को खण्ड (क) मा रहेको उपदफा (२) को सट्टा उपदफा (३) राखिएको छ।

(२) उपदफा (८) को सट्टा देहायको उपदफा (८) राखिएको छ:-

“(८) उपदफा (७) बमोजिम सम्झौता अन्त्य भएमा सो काम बापत राखिएको पूरै कार्यसम्पादन जमानत जफत हुनेछ। सो अवस्थामा सम्झौता बमोजिमको बाँकी कार्यसम्पन्न गर्न सार्वजनिक निकायले गरेको अघावधिक लागत अनुमानको आधारमा आउने रकम र सम्बन्धित आपूर्तिकर्ता, निर्माण व्यवसायी, परामर्शदाता वा सेवाप्रदायकबाट नै उक्त कार्यसम्पन्न हुँदा लाग्ने रकमको तुलनाका आधारमा सार्वजनिक निकायले बेहोर्नु पर्ने थप रकमको दायित्व यकिन गरी त्यसरी सम्झौता बमोजिम काम सम्पन्न नगर्ने आपूर्तिकर्ता, निर्माण व्यवसायी, परामर्शदाता वा सेवाप्रदायकबाट उक्त थप रकम सरकारी बाँकी सरह असुल गरिनेछ। त्यसरी सम्झौताको अन्त्य गरिएको अवस्थामा उक्त अघावधिक लागत अनुमान बमोजिमको बाँकी कार्य पूरा गर्न सार्वजनिक निकायले बोलपत्र आह्वान गर्न बाधा पर्ने छैन।”

(३) उपदफा (९) मा रहेको "उपदफा (७)" भन्ने शब्दहरूको अगाडि "सम्झौता भएको मितिले एक वर्षभित्र" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।

३४. मूल ऐनको दफा ६१क. मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ६१क. को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छ:-

“(१) तालुक कार्यालय वा अख्तियार प्राप्त निकायले अनुगमन गर्दा सम्बन्धित पदाधिकारीलाई देहायको अवस्थामा प्रचलित कानून बमोजिम विभागीय कारवाही गर्न अख्तियार प्राप्त अधिकारीसमक्ष लेखी पठाउनु पर्नेछ:-

(क) निर्धारित समयभित्रै खरिद कार्य सम्पन्न हुने गरी खरिद सम्बन्धी कारवाही प्रारम्भ नगरेको वा तत्सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय नगरेको,

(ख) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिए बमोजिम सार्वजनिक खरिद प्रक्रियामा भाग लिन रोक लगाउनु पर्नेमा सो बमोजिम लेखी नपठाएको वा असुल वा जफत गर्नु पर्नेमा नगरेको,

(ग) खरिद सम्झौता कार्यान्वयनको चरणमा गर्नुपर्ने साइट तथा डिजाइन ड्रइङ उपलब्ध गराउने, भेरिएशन आदेश जारी गर्ने, अवधि थप गर्ने, पेस भएको बिलको भुक्तानी गर्ने लगायत सम्झौतामा उल्लिखित विषयका सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय समयमा नगरेको,

- (घ) निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, परामर्शदाता वा सेवा प्रदायकले गरेको दावी उपर सम्झौतामा निर्धारित समयभित्र निर्णय गरी जानकारी नदिएको तथा भुक्तानीका लागि कार्यालयमा दर्ता गरिएका बिल अभिलेख नराखी फिर्ता गरेको,
- (ङ) कालो सूचीमा राख्न लेखी पठाउनु पर्नेमा लेखी नपठाएको,
- (च) दफा ६१ बमोजिमको आचरण पालना नगरेको,
- (छ) बोलपत्र वा प्रस्तावसम्बन्धी कागजातमा उल्लिखित मूल्याङ्कनका आधार विपरीत वा त्रुटिपूर्ण मूल्याङ्कन गरेको वा, तोकिएको जिम्मेवारी पूरा नगरेको,
- (ज) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा उल्लिखित अन्य जिम्मेवारी पूरा नगरेको।"

३५. मूल ऐनमा दफा ६१ख. थप: मूल ऐनको दफा ६१क. पछि देहायको दफा ६१ख. थप गरिएको छः-

"६१ख. कर्मचारीलाई प्रोत्साहन सुविधा दिन सक्ने: नेपाल सरकार वा सार्वजनिक निकायको सर्वोच्च कार्यकारी निकायले खरिद सम्बन्धी कार्य निर्धारित शुरु समयावधि भित्रै गुणस्तरीय रूपमा सम्पादन गरी उत्कृष्ट नतिजा प्राप्त भएको आधारमा त्यस्तो खरिद कार्यमा संलग्न कर्मचारीलाई तोकिए बमोजिम प्रोत्साहन सुविधा दिन सक्नेछ।"

३६. मूल ऐनमा दफा ६२क. थप: मूल ऐनको दफा ६२ पछि देहायको दफा ६२क. थप गरिएको छः-

"६२क. निर्माण व्यवसायीलाई पुरस्कार र प्रशंशापत्र दिन सक्ने: नेपाल सरकार वा सार्वजनिक निकायको सर्वोच्च कार्यकारी निकायले निर्धारित शुरु समयावधिभित्रै गुणस्तरीय रूपमा निर्माण सम्बन्धी कार्य सम्पन्न गर्ने निर्माण व्यवसायीलाई तोकिए बमोजिमको प्रोत्साहन र प्रशंशापत्र दिन सक्नेछ।"

३७. मूल ऐनको दफा ६३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ६३ को,

- (१) दफा ६३ को दफा शीर्षकमा रहेको "र फुकुवा गर्ने" भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन्।
- (२) उपदफा (१) मा रहेको "प्रस्तावदाता" भन्ने शब्द पछि "सिलबन्दी दरभाउपत्रदाता" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।
- (३) उपदफा (१) को खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) र (क२) थपिएका छन्ः
- "(क१) दफा १९ को उपदफा (१) मा उल्लिखित अवधि समाप्त भएपछि बोलपत्र संशोधन वा फिर्ता माग गरेमा,
- (क२) दफा २३ को उपदफा (४) बमोजिम माग गरेको विषयमा जानकारी वा जवाफ नदिएमा वा त्यस्तो जानकारी वा जवाफ दिँदा मूल्य वा सारभूत कुरा परिवर्तन गरेमा"
- (४) उपदफा (१) को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छः-
- "(ख) दफा २७, ३८ वा ४० बमोजिम स्वीकृतिको लागि छनोट भएका बोलपत्रदाता वा प्रस्तावदाता वा शिलबन्दी दरभाउपत्रदाता खरिद सम्झौता गर्न नआएमा"

(५) उपदफा (२) मा रहेको "प्रस्तावदाता" भन्ने शब्दको पछि "शिलबन्दी दरभाउपत्रदाता" भन्ने शब्द थपिएको छ।

(६) उपदफा (६) झिकिएको छ।

३८. मूल ऐनको दफा ६५ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ६५ को उपदफा (१) को,-

(१) खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छ :-

"(ख) टर्न की, ई.पी.सी (इन्जिनियरिङ, प्रोक्युर्मेन्ट एण्ड कन्स्ट्रक्सन), डिजाइन र निर्माण, संरचनात्मक वा एकाई दर, निर्मित संरचनाको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन आदि सम्झौताका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक मार्गदर्शन जारी गर्ने।"

(२) खण्ड (ग) मा रहेका "तयार गर्ने" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "जारी गर्ने" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(३) खण्ड (घ१) झिकिएको छ।

(४) खण्ड (घ३) पछि देहायको खण्ड (घ४) थपिएको छ:-

"(घ४) सरकारी ई-मार्केटप्लेससँग सम्बन्धित प्रणालीको विकास तथा सञ्चालन गर्ने,"

(५) खण्ड (ठ१) को सट्टा देहायको खण्ड (ठ१) राखिएको छ:-

"(ठ१) खरिद विज्ञ र खरिदसम्बन्धी तालिम दिने व्यक्ति वा संस्थाको तोकिएबमोजिम प्रमाणीकरण गर्ने,"

३९. मूल ऐनमा दफा ६६क. र ६६ख. थप: मूल ऐनको दफा ६६ पछि देहायको दफा ६६क. र ६६ख. थप गरिएको छ:-

"६६क. ई.पी.सी (इन्जिनियरिङ, प्रोक्युर्मेन्ट एण्ड कन्स्ट्रक्सन), डिजाइन र निर्माण, टर्न की र संरचनात्मक सम्झौतासम्बन्धी विशेष व्यवस्था: (१) सार्वजनिक निकायले जटिल तथा विशेष प्राविधिक क्षमता आवश्यक पर्ने आयोजनाहरूको लागि तोकिए बमोजिमको अधिकारीबाट स्वीकृति लिई ई.पी.सी (इन्जिनियरिङ, प्रोक्युर्मेन्ट एण्ड कन्स्ट्रक्सन), डिजाइन र निर्माण वा टर्न की सम्झौता गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जटिल तथा विशेष प्राविधिक क्षमता आवश्यक पर्ने आयोजनाहरू सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ।

(३) सार्वजनिक निकायले खरिद सम्झौतामा उल्लिखित मालसामान वा अन्य सेवा माग गरेको समयमा खरिद सम्झौतामा उल्लिखित दर र शर्त बमोजिम एक वा एकभन्दा बढी आपूर्तिकर्ताबाट प्राप्त गर्ने व्यवस्था गर्नको लागि संरचनात्मक सम्झौताका माध्यमबाट खरिद गर्न सकिनेछ।

(४) ई.पी.सी (इन्जिनियरिङ, प्रोक्युर्मेन्ट एण्ड कन्स्ट्रक्सन), डिजाइन र निर्माण, टर्न की सम्झौता, संरचनात्मक सम्झौता सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

६६ख. सरकारी खरिद सेवा कार्यालयको स्थापना: (१) ऐनको दफा २ को खण्ड (ख) को उपखण्ड (१) बमोजिमका सार्वजनिक निकायलाई आपूर्तिकर्ता छनौट तथा मालसामान खरिदमा सहयोग गर्न प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय अन्तर्गत एक सरकारी खरिद सेवा कार्यालय रहनेछ।

(२) खरिद सेवा कार्यालयको काम, कर्तव्य तथा सोसम्बन्धी अन्य व्यवस्थ तोकिएबमोजिम हुनेछ।"

४०. मूल ऐनको दफा ६७ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ६७ को,-

- (१) उपदफा (१) को खण्ड (घ) मा "महोत्सव" भन्ने शब्द पछि "विज्ञापन" भन्ने शब्द तथा "जस्ता कार्य" भन्ने शब्दहरू पछि "तथा विदेशमा गरिने मालसामान वा अन्य सेवा खरिद" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।
- (२) उपदफा (१) को खण्ड (ङ) मा रहेको "मालसामान" भन्ने शब्दपछि "वा निर्माण कार्य, परामर्श सेवा, अन्य सेवा वा चल अचल सम्पत्ति" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।
- (३) उपदफा (१) को खण्ड (ङ) मा रहेको "नियोग" भन्ने शब्दपछि "तथा विदेशमा कार्यालय भएका अन्य" भन्ने शब्दहरू र "मालसामान" भन्ने शब्दपछि "वा निर्माण कार्य, परामर्श सेवा, चल अचल सम्पत्ति" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।
- (४) उपदफा (१) को खण्ड (च) को सट्टा देहायको खण्ड (च) राखिएको छ:
"(च) विमान सेवा सञ्चालन गर्न स्वीकृत प्राप्त सार्वजनिक निकायले विमान, एभिएशन वा विमानसँग सम्बन्धित उपकरण खरिद गर्नु परेमा वा भाडामा लिनु परेमा।"
- (५) उपदफा (१) को खण्ड (च) पछि देहायको खण्ड (च१) राखिएको छ:
"(च१) पूर्वाधार कम्पनीले जिम्मा पाएको निर्माण कार्य गर्दा आवश्यक पर्ने निर्माण सामग्री खरिद तथा मेशिन उपकरणहरू भाडामा लिने सम्बन्धी कार्य गर्दा"
- (६) उपदफा (३) मा रहेको "(च)" पछि "(च१)" थपिएको छ।

४१. मूल ऐनको दफा ७४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ७४ को उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (४) थपिएको छ:-

"(४) नेपाल सरकार, नेपाल सरकारका मन्त्रालय वा कुनै निकायबाट हुने कुनै काम वा निर्णय गर्न यस ऐनमा कुनै निकाय वा पदाधिकारी तोकिएकोमा प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट त्यस्तो काम वा निर्णय गर्नको लागि प्रदेश सरकार र स्थानीय तहले सम्बन्धित तहको निकाय वा पदाधिकारी तोकने गरी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।"